

„Ég hef ekki aðeins áhyggjur af þessari stöðu, ég óttast hana. Við glímum þegar við mikla mannekleu og horfurnar eru dökkar,“ segir Steinunn Þórðardóttir, formaður Læknafélagsins.

Læknafélagið telur að eftir þrjú ár, árið 2025, vanti tæplega 90 lækna hér á landi miðað við hlutfallslega meiri eftirspurn eldra fólks eftir heilbrigðisþjónustu. Nærri 130 lækna vanti árið 2030 og yfir 250 árið 2040, verði ekki gripið inn í. „Um 30 útskrifast erlendis ár hvert og gerum við ráð fyrir þeim í þessu mati,“ segir Ingvar Freyr Ingvarsson, hagfræðingur Læknafélagsins.

Runólfur Pálsson, forstjóri Landspítala, sagði í fréttum RÚV, þann 17. ágúst, að mannekle spítalans hafi aldrei verið meiri en þetta sumar. Starfsfólk vanti á öllum vígvöllum. Ef ekki verði brugðist við sem fyrst fari spítalinn í þrot. „Við þurfum að mennta fleiri með einhverjum hætti og tryggja að fólk haldist í starfi,“ sagði hann við RÚV.

Steinunn tekur undir orð Runólfs. „Hann talar tæpitungulaust og við verðum að hlusta og bregðast við.“ Hún telur mikilvægt að spítalarnir utan höfuðborgarsvæðisins fái aukin tækifæri til að sinna klínískri kennslu læknanema. „En þessir spítalar eru sveltir eins og Landspítali. Til að þeir geti tekið við læknanemum þarf að styrkja þá.“

Hildigunnur Svavarsdóttir forstjóri Sjúkrahússins á Akureyri segir í viðtali við Vísi að sjúkrahúsið geti tekið á móti fleiri læknanemum í grunnnámi gegn ákveðnum breytingum.

Steinunn segir einnig mikilvægt, ætli íslensk yfirvöld áfram að stóla á að fólk fari utan í læknánám, að þau greiði götu þess. „Þau sem fara utan sitja ekki við sama borð og þau sem læra heima. Ef við þurfum að treysta á erlenda læknaskóla, þurfum við að finna kerfi sem jafnar stöðu þeirra sem læra þar.“

Ragnar Freyr Ingvarsson, formaður Læknafélags Reykjavíkur, segir í viðtali í þessu blaði vera sóknarfæri í að sjálfstætt starfandi læknar kenni læknanemum. Þórarinn Guðjónsson, forseti læknadeildar, fagnar nýjum hugmyndum og segir vert að ræða. „Ég veit að bæði læknadeild og spítalanum er umhugað um að taka á vandanum. Nú horfum við til þess að störefla hermikennslu,“ segir hann og

Þyrftum 30 fleiri nýja lækna á ári

Um 30 fleiri þyrftu að bætast í hóp útskrifaðra lækna hér á landi á ári ef halda ætti í við fólksfjölgun, samkvæmt tölum Læknafélags Íslands. Skoða þarf að fleiri komi að klínískri kennslu lækna

■ ■ ■ Gunnhildur Arna Gunnarsdóttir

segist hafa átt fund með Runólfi um þá leið. Þórarinn segir ekkert gerast nema nýjar hugmyndir séu settar á borðið og ræddar.

„Klíníská kennslan hefur verið flöskuhálsinn fyrir fjölgun nema í læknisfræði. Auðveldara er að fjölga í grunngreinum enda fer stór hluti þess náms fram í fyrirlestur og í verklegum æfingum. Ég fagna því svona hugmyndum og nauðsynlegt er að ræða þær innan deildarinnar,“ segir hann.

Samkvæmt nýjustu tölum Efnahags- og framfarastofnunarinnar, OECD, dregur Ísland meðaltal ríkjanna niður þegar kemur að útskrift lækna. Meðaltalið árið 2019 er 13,2 á hverja 100.000 íbúa en hér á landi útskrifuðust 11,4, áþekkt því sem er í Norgei. Til samanburðar útskrifuðust árlega nærri 25 írskir læknar og 23 danskir, en í þessum löndum er staðan best.

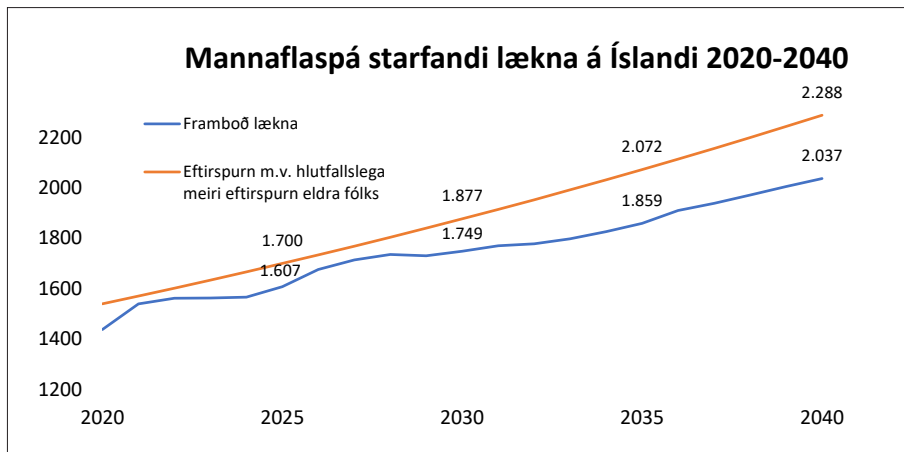

Steinunn Þórðardóttir, formaður LÍ.

Þórarinn Guðjónsson, forseti læknadeildar.

„Ég veit að bæði læknadeild og spítalanum er umhugað um að taka á vandanum,“ segir forseti læknadeildar.

Hér má sjá mannaflaspá starfandi lækna á Íslandi 2020-2040. Graf/Læknafélagið

Opna nýja þjónustu fyrir konur í heilsugæslunni

„Vísbindingar eru um að kulnunareinkenni sem koma fram á breytingaskeiði kvenna geti að stórum hluta tengst hormónabreytingum,“ segir Erla Gerður Sveinsdóttir, heimilislæknir og lýðheilsufræðingur

„Sjúkdómum sem sérstaklega hrjá konur hefur ekki verið gefinn nægilega mikill gaumur innan heilbrigðiskerfisins,“ segir Erla Gerður, yfirlæknir kvenheilsuteymis innan Heilsugæslu höfuðborgarsvæðisins. Bragarbót verði nú gerð á því. „Við konur erum með stórt flókið kerfi sem hefur áhrif á alla heilsu okkar. Því þarf að sinna betur.“ Hún nefnir breytingaskeiðið. Þær konur sem fá nú þegar hjálp fá góða þjónustu en því miður fá allt of margar þeirra enga hjálp.

„Dæmi eru einnig um að konur séu í þunglyndis meðferð sem þyrfti ekki væri hormónaflæðið lagað,“ segir Erla Gerður. Draga megi úr líkum á sjúkdómum, svo sem hjartasjúkdómum, fá konur víðeigandi meðhöndlun. Nýtt kvenheilsuteymi Heilsugæslu höfuðborgarsvæðisins opnar nú þjónustu sína á haustdögum í Þönglabakka.

Ákvörðun um móttökuna var tekin í ráðherratið Svandísar Svavarsdóttur og vann Erla Gerður að lokaundirbúningi húsnæðisins þegar *Læknablaðið* ræddi við hana. Fimm stofur verða nýttar í þjón-

ustuna. Hún segir að nýtt þjónustumódel hafi verið tekið upp til að nýta megi sem allra best 45 milljón króna árlegt fjárframlag ríkisins til miðstöðvarinnar.

„Við munum veita 2. stigs heilbrigðisþjónustu, sem þýðir að konum verður vísað til okkar úr heilsugæslunni. Fyrsta skrefið er að koma til okkar í hópfræðslu, allt að 15 í einu, áður en einstaklingsviðtöl fara fram. Konur eru þannig betur upplýstar um hvaða meðferðarkostir eru í boði og einstaklingsviðtölin nýttast þeim þá betur,“ segir hún.

Erla Gerður segir að með hópfræðslu taki að þjónusta fjölda kvenna. Áherslan verði á fjóra málaflokka. Auk breytingaskeiðsins eigi að bæta þjónustu um getnaðarvarnir. „Hér verða ljósmæður og hjúkrunarfræðingar

sem veita ráðgjöf um getnaðarvarnir og setja upp lykkjur og stafi.“

Þriðji áherslupunkturinn snúi að sérstökum sjúkdómum kvenna. „Það er breiður flokkur. Við byrjum því á konum með fjölþöðru eggjastokkaheilkenni,“ segir hún. Heilkennið hafi áhrif á svo marga þætti heilsunnar og séu hormónatengd. „Eins sjúkdóminn fitubjúg (*lipoeidema*), sem truflar heilsu og lífsgæði fjölda kvenna en hefur verið gríðarlega lítið sinnt.“

Fjórði flokkurinn sé hópfræðsla og ráðgjöf vegna afleiðinga áfalla og ofbeldis. „Við viljum með því bæta lífsgæði þeirra og varpa ljósi á tengsl áfalla og heilsuvanda sem getur komið fram löngu eftir áföllin,“ segir hún. „Það er nýlunda að veita einstaklingum með langvinna sjúkdóma 2. stigs þjónustu innan heilsugæslunnar.“ Geðheilsuteymi hafi verið ein á því stigi fram til þessa.

Erla Gerður Sveinsdóttir, heimilislæknir og lýðheilsufræðingur. Myndlag

Hjálpa konum með fitubjúg

„Lítill þekking er á sjúkdómnum fitubjúg. Honum er oft ruglað saman við offitu,“ segir Erla Gerður Sveinsdóttir heimilislæknir sem hefur lagt áherslu á offitu í störfum sínum. Hún segir fitubjúg algengan en misalvarlegan. „Þetta er sjúkdómur sem herjar eingöngu á konur og er hormónatengdur.“

Erla Gerður segir að fitubjúg bundinn í erfðir. Verði breytingar á hormónabúskap, eins og við kynþroska, meðgöngu, breytingaskeið, sem og við inngríp með hormónum eins og pillunni, safni líkaminn upp fituvef á ójafnan máta.

„Þessi sjúkdómur veldur oft mikilli sálarangist og getur orðið undirrið erfiðs sambands við mat,“ segir hún. „Sjúkdómnum er oft ruglað saman við vefjagigt enda eru útbreiddir og illa útskýranlegir verkir oft hluti af sjúkdómnum.“

Erla Gerður segir ekki auðvelt að meðhöndla sjúkdóminn en ýmislegt megi gera til að minnka bjúgsöfnun og bólgumyndun. „En þegar sjúkdómurinn er kominn á alvarlegt stig getur verið nauðsynlegt að fara í aðgerð.“

Þrjár konur hafa staðið að undirbúningi móttökunnar, Sólrún Ólína Sigurðardóttir, hjúkrunarfræðingur og teymisstjóri, og Steinunn Zophoníasdóttir ljósmóðir, auk Erlu sjálfar. Hanna Lilja Oddgeirsdóttir, sérnámslæknir í kvensjúkdómum, vann svo með hópnum á fyrstu stigum. Allar í hlutastörfum. Fleiri munu bætast í hópinn, þeirra á meðal Sigrún Hjartardóttir kvensjúkdómalæknir.

„Móttakan mun bæta þjónustuna við konur,“ segir Erla Gerður að lokum.